

**Verslag GroenLinks Themacafé: jonge statushouders in Doetinchem van
Dinsdag 21 november 2017 in de - Anna Hoeve, Holterweg 138, Doetinchem**

In september was het gemeentelijke jeugd- en jongerenbeleid onderwerp van het GroenLinks-café. In het vervolg daarop richten we vanavond de aandacht op jeugdige statushouders, officieel Minderjarige Alleenstaande Vluchtelingen genoemd.

Voor vanavond uitgenodigd:

Sofia Amini (woonbegeleider) en Elli Elskamp (manager) , van Yoin, zij hebben Hashmat meegenomen een jonge Afghaanse vluchteling die nu ongeveer twee jaar in Doetinchem woont. En Bahman Zarghami stedelijk jongerenwerker bij de Gruitpoort (hij zou geflankeerd worden door Fatima, stagiaire en ervaringsdeskundige, zij kon helaas niet aanwezig zijn)

Er zijn vanavond rond de 15 belangstellenden, die zeer geïnteresseerd meedoen.

Elli begint met een overzicht van de situatie waarin het initiatief Yoin vanuit de organisatie Lindenhout is ontstaan.

In 2015, toen de toestroom van Minderjarige Alleenstaande Vluchtelingen enorm toenam, heeft Lindenhout het initiatief genomen om YOIN te starten.

Lindhout is een jeugdzorgorganisatie in Gelderland en Overijssel, die met ruim 360 collega's ieder jaar hulp biedt aan meer dan 3.500 kinderen, jeugdigen en hun gezinnen. We zijn samen met 50 woonbegeleiders vanuit allerlei verschillende culturele achtergronden gestart en hebben plek gemaakt voor 166 jongeren tussen de 16 en 18 jaar. Hiervan wonen in totaal 20 jongeren in groepen van 3 a 4 samen in gewone huizen en gewone straten van Doetinchem. Yoin voert deze taak uit in opdracht van Nidos die als onafhankelijke (gezins-)voogdij instelling, op grond van de wet, de voogdijtaak uitvoert voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (Nidos heeft de begeleiding van ongeveer 2000 jongere alleenstaande vluchtelingen)

Bij de aanvang van het project, ook hier in Doetinchem, is eerst contact gelegd met de gemeente (in dit geval onze wethouder Frans Langeveld) en de plaatselijke woningbouwvereniging (Sité). In Doetinchem bleek de bereidheid van beide partijen groot en konden 5 woningen voor ieder 4 jonge vluchtelingen in de leeftijd van 16-18 jaar gehuurd worden. De jongeren worden begeleid door woonbegeleiders, per jongere krijgt een woonbegeleider hier 6 uur per week voor. Sofia is één van die woonbegeleiders, werkzaam bij locaties in Doetinchem. Woonbegeleiders, zo vertelt zij, zijn eigenlijk een soort van vervangende opvoeders. Zij leren de jongeren zelfstandig te worden. En dat betekent, behalve een groei naar meer volwassenheid, ook een leren kennen van een totaal nieuwe maatschappij met heel eigen gebruiken en taal. Het gemis van ouders, het land van herkomst speelt een grote rol. Ook het vluchtverleden en de soms lange procedure met heel veel verhuizingen om uiteindelijk als erkend vluchteling in zo'n opvanghuis te komen speelt hun daarbij parten.

Voor iedere jongere is er een plan; wat kan hij/zij juist heel goed en wat moet er nog geleerd worden. Voorbeeld het leren van een goed voedingspatroon, van

levensbelang als je later zelfstandig verder moet. De hulp wordt daarbij in de loop van het plan steeds verder afgebouwd.

Woonbegeleiders hebben ook tot taak een goede relatie met de buurt, waarin het huis staat, op te bouwen. Ze betrekken de burens, bevorderen dat ze elkaar helpen (zoals met de tuin, dingen sjuwen voor de buurman, etc)

Tot 18 jaar betaalt justitie de begeleiding, na 18 jaar zijn ze volwassen en wordt dit een taak van de gemeente.

In eerste aanleg ging de gemeente er van uit dat de bestaande structuur van buurtplein en buurtcoaches deze taak wel op zich kon nemen.

De laatste ontwikkeling zijn de zgn. omklapwoningen, een woning waar totdat moment minderjarige vluchtelingen woonden en gehuurd door Yoin, wordt, bij het passeren van de 18 jarige leeftijd van de bewoners, overgedragen aan één van de bewoners. Met financiering van de gemeente worden zij dan door hun voormalige woonbegeleiders dan nog enige tijd verder begeleid.

Hashmat is meegekomen om als minderjarige vluchteling zelf wat over zijn ervaringen te vertellen. Hij heeft Sofia als woonbegeleider. Met 15 jaar is hij uit Afghanistan vertrokken. Hij woont nu bijna twee jaar in Doetinchem. Hij is actief met sporten zoals voetbal en boksen, gaat naar de bibliotheek, heeft vrienden, bezoekt het jongerencentrum. Maar school is toch wel heel erg moeilijk door de taal. Hij heeft de ISK (Internationale Schakel Klas bij het Mezzo College, waar jongere nieuwkomers intensief taalles krijgen) gevolgd en zit inmiddels op e entree-opleiding van het Graafschap College, maar vindt Nederlands toch wel een heel moeilijke taal. Hij spreekt wel Engels, dat heeft hij in Afghanistan geleerd. Hij heeft net slecht nieuws ontvangen: de IND heeft zijn aanvraag om gezinshereniging niet gehonoreerd

Naast school werkt hij momenteel van vrijdag t/m maandag in een broodjeszaak.

Bahman Zarghami, heeft als stedelijk jongerenwerker ook met deze groep (maar ook de iets ouderen) te maken. Bahman zelf is ook vluchteling, al was hij nog maar 2 jaar toen hij met zijn gezin uit Iran vluchtte. Hij herkent daardoor wel de verschillen van culturen, de moeite om geaccepteerd en geapprecieerd te worden in de Nederlandse samenleving, de ervaring dat je beter je best moet doen omdat je buitenlander bent. Hij woont in Arnhem en werkt in Doetinchem. Hij ontwikkelde zich tot sociaal cultureel ondernemer en jongerenwerker bij Stedelijk Jongerenwerk Doetinchem. Hij leidde onder meer het project Culturele en Maatschappelijke Vorming voor de Internationale Schakel Klas in samenwerking met Gruitpoort en Graafschap College. Vanaf juni 2017 is hij in dienst getreden bij Stedelijk Jongerenwerk Gruitpoort als jongerenwerker. Hier werkt hij d.m.v. de Jimmy's (Jongere Informatie Medewerker) werkwijze en leidt jongeren op tot vrijwilligers om elkaar te ondersteunen. In het jongerencentrum werken jongeren in een veilige omgeving aan door henzelf gekozen activiteiten en projecten en persoonlijke ontwikkeling Als jongerenwerker verwijst hij ,zo nodig, door naar de juiste zorginstellingen. Hierdoor heeft hij een breed zicht op het zorgnetwerk in de regio ontwikkeld.

Jonge vluchtelingen moeten aan veel verwachtingen voldoen. Enerzijds de verwachtingen van de Nederlandse samenleving: de taal leren, een opleiding doen, een baan vinden, je aanpassen zodat je opgenomen kunt worden in de Nederlandse samenleving. Anderzijds voldoen aan de verwachtingen van je ouders, het maken in Nederland maar toch je cultuur, normen en waarden van je ouders trouw blijven. Bij het jongerenwerk zijn er geen verwachtingen, je kunt er gewoon jong zijn, wel of niet iets gaan doen. Daardoor is er een open contact.

Hij merkt dat zij voortdurend via Wifi contact hebben met hun ouders en vrienden in het moederland. Maar ook dat zij hun nieuws eigenlijk alleen opdoen via internet en dat opmerkingen van bijvoorbeeld Wilders door hen als een echte bedreiging ervaren worden. Wat Al Jazeera bericht speelt voor hen een grote rol. Zij hebben kortom nogal gekleurde informatiebronnen en die geven hen vaak de indruk niet erg welkom te zijn in dit land.

In het centrum vertellen ze vaak spontaan hoe het met hen gaat, de school ervaringen, de verwachtingen van thuis, evt. problemen, etc. Vaak blijft het bij dat vertellen en willen ze niet dat er iets mee gedaan wordt. Soms echter ervaart een Jimmy of jongerenwerker dat een doorverwijzing belangrijk kan zijn, het is echter niet altijd duidelijk wie daarvoor dan in aanmerking komt.

Soms kan dat een buurtcoach zijn, maar niet iedere buurtcoach pakt dit goed op. Verder wordt deze groep niet speciaal opgevangen, ze zijn gewoon als de andere bezoekers en horen er bij.

Het jongerenwerk is bedoeld voor jongeren van 14 tot 24 jaar. Iedere jongere die actief wil zijn en iets voor medejongeren wil betekenen kan een Jimmy zijn. Dat geldt ook voor vluchtelingen.

Als projecten zijn o.a. georganiseerd: Serious Request Doetinchem, activiteiten tijdens het stadsfeest, vroeger "bleekpop" e.d. In het centrum zorgen de jongeren zelf voor de koffie en thee en een aantal basisactiviteiten. Het jongerenwerk heeft een eigen budget.

Voor, maar vooral na de pauze, vinden er een aantal discussies plaats over verschillende knel- en aandachtspuntenpunten:

Onderwijs: jongeren tot 18 jaar kunnen naar het ISK van het Mezzo College. Na 18 jaar kunnen ze zich verder scholen op het Graafschap College in een mbo opleiding of het volwassenen onderwijs. Het probleem is echter het vinden van passend onderwijs. De taalvaardigheid van de meeste AMV's is onvoldoende om aan de eindtermen van de meeste MBO-opleidingen te kunnen voldoen, terwijl velen van hen kwa vakkennis en vaardigheden wel aan die opleidingseisen kunnen voldoen. Met de toevallig aanwezige Ted van Vilsteren, sectordirecteur economie en administratie bij het Graafschap College wordt dit probleem besproken. Hij suggereert dat het wellicht het beste is deze jongeren in te schrijven in de z.g.n. entree-opleiding en deze dan 'op te plussen'. Afgesproken wordt dat Yoin, Graafschap College en Gemeente hierover meer overleg zullen hebben om per individu passende oplossingen te zoeken.

Daarnaast zou het ISK van het Mezzo wellicht wat meer praktijk in de lessen kunnen doen.

Doorverwijzing jongerenwerk: Bahman spreekt met Elli af dat hij in voorkomende gevallen Yoin voor advies kan benaderen.

Begeleiding AMV's van 18+: In bepaalde gevallen blijft Yoin dat nog enige tijd doen. Verder zijn zij aangewezen op het normale circuit van buurtplein, zorgplein en buurtcoaches. Niet alle buurtcoaches zijn hierin even vaardig, het is van belang dat daar aandacht voor komt.

Verdwijnen van AMV's: AMV's verdwijnen soms buiten beeld, dat kan zijn omdat ze naar een ander land willen, verwachten dat ze geen asiel zullen krijgen en soms door contacten met mensenhandelaren. Over het algemeen verdwijnen

jongeren uit de decentrale opvang in groepswoningen niet, dit komt meer voor bij AZC's.

Extra begeleiding als gezinshereniging geweigerd wordt: AMV's waarvan de gezinshereniging wordt geweigerd zijn extra kwetsbaar, zij krijgen in de meeste gevallen nog een tijdje extra begeleiding van Yoin nadat ze 18 zijn geworden. Samenstelling groepen AMV's voor één woning: Yonio heeft niet veel grip op de samenstelling van de groepen die in één woning moeten samenleven. Deze groepen bestaan overigens altijd uit of 4 jongens, of 4 meisjes. Yonio slaagt er tot nu toe altijd in de groep redelijk harmonieus te laten samenleven en zorg hebben voor elkaar.

Schooldiscipline: Nederland is een erg geregeld land waarin de klok een grote rol speelt. Dat is wennen voor AMV's (en eigenlijk voor elke opgroeiende jongere). Woonbegeleiders hebben dan ook afgesproken dat zij hen elke morgen op tijd wakker maken en er zorg voor dragen dat zij wat te eten meenemen naar school (ook dat moet geleerd worden)

Groepswoningen en de buurt: de woonbegeleiders hebben mede als taak er zorg voor te dragen dat de relatie met de buurt goed is. Bij conflicten met de buurt is uitgangspunt dat er altijd begrip is voor de zorg van de omwonenden. Hun zorgen serieus nemen en bespreken maakt dat er in de meeste gevallen een oplossing gevonden wordt en toch die verdraagzaamheid die nodig is verkregen wordt. Daartoe verlenen de AMV's ook hand en spandiensten voor de buurt als dat zo uitkomt en dat kweek goodwill.

AMV's zijn getraumatiseerd: Yoin gaat uit van de veerkracht van de jongeren. Natuurlijk zijn zij getraumatiseerd door de ervaringen in hun land van herkomst, de vlucht naar Nederland en zeker ook de lange asielpprocedure en de vele verblijfplaatsen in Nederland alvorens een meer definitief onderkomen te krijgen in een groepswoning. Toch zijn het vooral gewone jongeren die geholpen moeten worden om volwassen te worden en zelfstandig te zijn. Het zijn immers geen jongeren uit de jeugdzorg met een rugzakje o.i.d., maar gewone jongeren uit gewone gezinnen die weliswaar bijzondere ervaringen hebben opgedaan, maar toch vooral als gewone jongeren behandeld willen worden.

Rond tien uur sluiten we de avond af.

In informele sfeer wordt nog wat doorgepraat en worden wellicht nog wat samenwerkingsafspraken gemaakt?

Nieuwsgierig naar Yoin? Kijk op de volgende link: www.lindenhout.nl/over-yoin